

Fra Skitsebogen

Der burde have været Roser.

Af de store, blege Gule.

Og de burde have hængt ud over Havemuren i en overdaadig Klynge, ligegyldigt dryssende de sarte Blade ned i Hjulsporene paa Vejen: et fornemt Glimt af al den yppige Blomsterrigdom derinde.

Og lad dem saa have den fine forbidragende Rosenduft, der ikke er til at fastholde, der er som af ukjendte Frugter, Sanserne fable om i deres Drømme.

Eller skulde de være røde, Roserne?

Maaske.

De smaa, runde, haardføre Roser kunde det være, og saa skulde de hænge der i lette Ranker, blankløvede, røde og friske og være som en Hilsen eller et Fingerkys til Vandreren, der træt og støvet kommer gaaende saa midt ad Vejen, glad over at han kun har det halve af en Fjerdingsvej til Rom.

Hvad nu han tænker paa? hvad nu hans Liv det er?

Saa, — nu er han skjult af Husene, de skjuler Alting derindefter; de skjuler hinanden og Vejen og Byen, men til den anden Side er der Udsigt nok; de'r svinger Vejen i en træg og langsomt svajet Bugtning ned mod Floden, ned til den triste Bro. Og bagved det igjen er der saa al den megen Kampagne.

Saadan store Sletters Graa og Grønne . . . det er som om mange mødige Miles Træthed stiger op fra dem og lægger sig tyngende over En og faar En til at føle sig ensom og forladt, bringer En til at søge og hige. Saa er det dog meget bedre at hygge sig ind i en Krog som denne, nede mellem høje Havemure, hvor Luften ligger lun og blød og stille, sidde paa Solsiden, hvor en Bænk krummer sig ind i Noget som en Niche i Muren, sidde de'r og se paa de glinsende grønne Acanthus i Landevejsgrøften, paa de sølvplettede Tidsler og de matgule Efteraarsblomster.

Paa den lange, graa Mur ligeoverfor, en Mur fuld af Firbenehuller og Revner med fortørret Murgræs, de'r er det Roserne burde have været, og de skulde have tittet frem just det Sted, hvor den lange, ensformige Flade brydes af en udbuget, stor Kurv af dejligt gammelt Smedearbejde, en Gitterkurv, der danner en rummelig og mer end brysthøj Balkon, hvor det maa have været forfriskende at stige op, naar man var træt af den indelukkede Have.

Og det har de været tidt.

De har hadet den prægtige gamle Villa, som skal være derinde, med dens Marmortrapper og dens grovtraadede Tapeter; og de ældgamle Træer med deres stolte, sorte Kroner, Pinjer og Lavrbær, Ædelask, Cypres og Steneg, de har været hadede gennem hele deres Opvæxt med det Had, som urolige Hjærter har til det Dagligdags, det Tilvante, det Begivenhedsløse, det, der ikke higer med og derfor synes at staa imod.

Men paa Balkonen kunde man da i alt Fald komme bort med sit Blik, saa de'r har de staaet den ene Slægt efter den anden og stirret ud Allesammen, hver i sit Mod, hver imod Sit. Guldspangede Arme har hvilet paa Jærnkurvens Rand, og mangt et silkesvøbt Knæ har stemmet sig imod dens sorte Snirkler, mens brogede Baand har flagret fra alle dens

Sprosser som Elskovsvink og Stævnemødeløfter. Husfruer, tunge og frugtsommelige, de ogsaa, har staaet de'r og sendt umulige Bud mod det Fjærne. Kvinder, store, yppige og forladte, blege som Hadet . . . dersom Døden kunde sendes med en Tanke, dersom Helved' kunde aabnes ved et Ønske! . . . Kvinder og Mænd! det er altid Kvinder og Mænd, selv disse magre, hvide Jomfrusjæle, der som en Flugt af vildede Duer presser sig imod det sorte Gitter og raaber: grib os, ud til tænkte, ædle Høge!

Man kunde tænke sig et Proverbe her.

Sceneriet vilde passe godt til et Proverbe.

Muren de'r med Balkonen ganske som den er; men Vejen maatte være bredere, brede sig til en Runddel, og i Midten trænges der til et gammelt stilfærdigt Springvand, bygget af gullig Tuf med en Kumme af sprukken Porfyr. Som Fontænefigur en Delfin med afbrukken Hale og med det ene Næsebor tilstoppet. Af det andet springer den spinkle Straale. — Paa den ene Side af Springvandet en halvrund Bænk af Tuf og brændte Sten.

Det løse, hvidgraa Støv, Bænkens rødlig, støbte Sten, den huggede, gullige, porøse Tuf, det mørke, slebne, vædeglinsende Porfyr og saa den levende, lille, sølvsitrende Straale; Stoffer og Farver falder rigtig godt.

Personerne: to Pager.

Ikke fra nogen bestemt historisk Tid, for de virkelige Pager har jo slet ikke svaret til Pageidealet. Pagerne her, det er Pagerne som de elsker og drømmer i den højere Literatur.

Det er altsaa kun Dragten, der har lidt Historisk ved sig.

Den Skuespillerinde, der skal være den yngste af Pagerne, er i tynd Silke, som slutter ganske tæt og som er blegblaa og indvævet med heraldiske Lilier af det lyseste Guld. Det og saa saa mange Kniplinger, det er muligt at anbringe, er det mest Fremtrædende ved Dragten, der ikke saa meget stiler mod noget bestemt Aarhundrede som mod at fremhæve den ungdommeligt fyldige Figur, det pragtfulde blonde Haar og den skjære Teint.

Hun er gift, men det varede kun halvandet Aar, saa blev hun skilt fra Manden og skal slet ikke have opført sig godt imod ham. Og det kan godt være, men noget mere Uskyldigt kan man ikke se for sine Øjne. Det vil sige, det er jo ikke denne meget nyskelige Førstehaandsuskyldighed, der ganske vist har sit Tiltalende; dette er derimod denne soignerede, veludviklede Uskyldighed, som intet Menneske kan tage fejl af og som gaar En lige til Hjertet og betager En med hele den Magt, der nu en Gang er det Fuldendte givet.

Den anden Skuespillerinde er i Proverbet den slanke Melankolske. Hun er ugift, har ingen Historie, absolut ingen; der er Ingen, der ve'd det Mindste, og dog er der saa meget Talende i disse finttegnede, næsten magre Lemmer, i dette ravblege, regelmæssige Ansigt, overskygget som det er af ravnsorte Lokker, baaret af denne linjestærke, mandlige Hals, æggende ved sit haanlige og dog længselssyge Smil, uudgrundeligt ved disse Øjne, hvis Mørke har en Blødhed i dets Glans som Stedmoderurtens dunkle Blad i Blomsten.

Dragten er dæmpet gul, kyradsagtig, sribet af brede Læg paa Langs, med opstaaende, stiv Krave og med Knapper af Topas. En lille, kruset Strimmel kommer frem i Kanten af Kraven og ligesaa for Haanden af de snævertsluttende Ærmer. Benklæderne er korte, vide, opslidsede og af en død, grøn Farve med bleget Purpur i Slidserne. Trikot graat. — Den blaa Page har selvfølgelig skinnende hvidt. — Begge have de Barret.

Saadan er de.

Og nu staar den Gule oppe paa Balkonen og læner sig frem over dens Rand, medens den Blaa sidder dernede paa Springvandets Bænk, mageligt lagt tilbage, og med de ringbesatte Hænder foldede om det ene Knæ. Drømmende stirrer han ud mod Kampagnen.

Saa taler han.

»Nej, der er Ingenting til i Verden som Kvinder! — jeg forstaar det ikke . . . der maa være en Trolldom i de Linjer, hvori de er skabte, for blot jeg se'r dem gaa forbi: Isaura, Rosamund og Donna Lisa og de Andre, blot jeg se'r hvordan at Dragten samler sig om deres Form, hvordan den kaster sig under deres Gang, saa er det, som om mit Hjærte drak Blodet ud af alle mine Aarer og lod mit Hoved tomt og uden Tanker og mine Lemmer skjælvende og uden Kraft, al — hele mit Væsen samlet i en eneste lang og sitrende, angstfuld Længsel. Hvad er det dog? Hvad kan det være? Det er, som Lykken gik usynlig forbi min Dør, og jeg skulde gribe den og holde den fast, og den skulde være min saa vidunderligt, — og jeg kan jo ikke gribe, fordi jeg ikke kan se.«

Saa siger den anden Page fra sin Balkon:

»Og naar du sad ved hendes Fod, Lorenzo, og hun fortabt i sine Tanker havde glemt, hvorfor hun havde ladet dig kalde, og du sad tavs og ventede, og hendes dejlige Ansigt var over dig, mer fjærnet i dets Drømmes Skyer end Stjærnen er det fra dig i sin Himmel og dog dit Blik saa nær, at hvert et Træk var givet din Beundring i Vold, hver skjønheidsbaaren Linjes Drag, hver Hudens Farvelilie i dens hvide Ro som i dens bløde, rosen nære Skiften, var det dig da ikke som om hun, der hun sad, hørte en anden Verden til end den, hvori du knælede i Beundring, havde en anden Verden inde, en anden Verden om sig, hvor hendes søndagsklædte Tanker gik mod Maal, du ikke kjendte, og hvor hun elsked' fjærnt fra dig og dit, din Verden og det Hele, og drømte fjærnt og længtes fjærnt, og der var ikke mindste Rum for dig at vinde i hendes Tanker, endskjønt du brændte efter at ofre dig for hende, efter at give dit Liv og Alt, blot for at der mellem hende og dig skulde være, om end kun et Blink, af mindre end Fællesskab, langt mindre end Høren sammen.«

»Jo, jo, du ve'd jo det er saa. Men . . .« Nu løber der et gyldengrønt Firben langs henad Jærnkurvens Rand. Det standser og se'r sig om. Halen gaar paa det . . .

Hvis man kunde finde en Sten . . .

Tag dig nu i Agt, min firbenede Ven!

Nej, de er ikke til at ramme, de kan høre Stenen længe før den kommer. Alligevel, en Forskrækkelse fik han da.

Men Pagerne, de blev borte med det Samme.

Hun sad saa nydeligt, den Blaa, og der var netop den rette uvidende Længsel i hendes Blik og en anelsesfuld Nervøsitet i alle hendes Bevægelser som i det lille Drag af Smerte om hendes Mund, baade naar hun selv talte og endnu mere naar hun lyttede til den gule Pages bløde og lidt dybe Røst, alt som den oppe fra Balkonen bar de æggende og dog kjærtegnende Ord ned mod hende med Klang af Spot og Klang af Sympathi.

Og er det nu ikke som om de begge var der igjen?

De er der, og de har spillet videre i Proverbet, mens de har været borte og er blevet ved at tale om den vage Ynglingeelskov, der aldrig finder Hvile, men rastløs flakker gennem alle Anelsers Lande og alle Haabets Himle, syg af Længsel efter at stilles i e'n stor samlet Følelses stærke, inderlige Gløden; det har de talt om; den Yngste med bitter Beklagelse, den Ældre mer og mer vemodig, og nu siger den Ældre, den Gule til den Blaa, at han ikke skal være saa utaalmodig efter at en Kvindes Gjenkjærlighed skal fange ham og holde ham fast.

»Nej tro du mig,« siger han, »den Kjærlighed, du finder, bunden af to hvide Arme, med tvende Øjne for din nære Himmel og tvende Læbers sikre Salighed, den er for nær ved Jorden og Støvet, den har byttet Drømmenes frie Evighed for en Lykke, der kan maales i Timer og som ældes i Timer; for om den end stadig forynges, saa mister den dog hver Gang en af de Straaler, der i en Gloriekrans, der ikke kan visne, straalere om Drømmenes evige Ungdom. Nej du er lykkelig!«

»Nej du er lykkelig!« svarer den Blaa, »jeg vilde give en Verden til, jeg var som du.«

Og den Blaa rejser sig og begynder at gaa nedad Vejen mod Kampagnen, og den Gule se'r efter ham med et vemodigt Smil og siger for sig selv: »nej han er lykkelig!«

Men langt nede paa Vejen vender den Blaa sig endnu en Gang imod Balkonen og raaber, mens han løfter paa Baretten: »Nej du er lykkelig!«

Der burde have været Roser.

Og nu burde der komme et Vindpust og ryste en hel Regn af Rosenblade af de blomstertunge Grene og hvirvle dem efter den bortgangne Page.

Henvisninger hertil:

Sophus Michaëlis: [»J. P. Jacobsen«](#) - Digte (1889)